

Я. В. Старушенко,

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5164-5075>

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ, ОТРИМАНИХ ВІД ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Державне некомерційне підприємство
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mail: 4514609@stud.nau.edu.ua

*Метою статті є дослідження правових засад запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. **Методи дослідження:** обрана тема наукового дослідження потребує застосування різноманітних наукових методів і підходів для отримання якісних результатів. Тому для вирішення поставлених завдань використано такі методи дослідження: аналіз; системний метод; аналітичний тощо. **Результати:** правові засади запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, перебувають на стадії становлення, а чинне законодавство як ЄС, так й інших розвинених демократій у цій сфері досі характеризується неузгодженістю, суперечностями, потребує усунення прогалів і не забезпечує оптимального регулювання цифрового ринку. Проте задля комплексного підходу до усунення прогалів та неузгодженостей національного законодавства світовою спільнотою розроблено низку рекомендацій щодо запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Саме підготовка та впровадження пропонованих норм є оптимальним кроком на шляху розроблення належних національних правових засад запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. **Обговорення:** ефективна політика та правові засади запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів є ключем до цілісності та стабільності як міжнародної, так й національної фінансової системи та економіки.*

***Ключові слова:** кошти; віртуальні активи; цифрова епоха; запобігання; відмивання коштів.*

Постановка проблеми та її актуальність. Ефективна політика та правові засади запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів є ключем до цілісності та стабільності як міжнародної, так й національної фінансової системи та економіки. Відмивання грошей та пов'язані з ним злочини (так звані «предикатні злочини») можуть загрожувати цілісності та стабільності як фінансового сектору, так і зовнішній стабільності країни в цілому. Вони можуть призвести до дестабілізації економіки, банківських криз, неефективного збору доходів, більш широких недоліків публічного адміністрування, репутаційних ризиків для міжнародних фінансових

центрів та втрати кореспондентських банківських відносин. У все більш взаємопов'язаному світі шкода, завдана цими злочинами, є глобальною та впливає на цілісність і стабільність міжнародної фінансової системи.

Цифрові технології є невід'ємною частиною будь-якої сучасної економіки завдяки своєму високому ступеню продуктивності та технологічним можливостям. Відмінною рисою української економіки є впровадження цифрових технологій у повсякденне життя як для прискорення прийняття управлінських рішень, так і для досягнення мети їх впровадження. Варто вказати, що у цифрову епоху відбувається стрімкий розвиток використання віртуальних

активів, що у тому числі сприяє розвитку незаконної діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питання регулювання ринку віртуальних активів розкрито у працях таких вчених як Д. Зетше, М. Дініс Лукас, В. Феррарі та ін. Досвід ЄС щодо правового режиму криптовалют розкрито у роботах В.А. Устименко, Б.В. Деревянко, О.І. Кулика, І.П. Устинової та ін.

Метою статті є дослідження правових засад запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Законом України від 06.12.2019 № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» закріплено, що віртуальний актив – це цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей (п. 13 ст. 1) [1]. Варто вказати, що саме цей Закон адаптує українське законодавство до норм четвертої Директиви ЄС 2015/849 і Регламенту ЄС 2015/847, стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму (FATF).

Щоб зрозуміти роль віртуальних активів у відмиванні грошей, важливо усвідомити основи цього процесу. Зокрема, відмивання грошей – це поняття, яке використовується для позначення дій, спрямованих на маскування джерела походження коштів і майна, одержаних злочинним шляхом, та переведення їх з кримінального у легальний обіг [2]. Цей процес включає в себе серію транзакцій та дій, які приховують справжнє джерело коштів, дозволяючи злочинцям не привертати уваги правоохоронних органів.

Традиційно процес відмивання коштів включав обіг готівки через складні мережі посередників. Проте із впровадженням цифрових технологій та появою цифрових валют, зокрема криптовалют, злочинці знайшли нові шляхи відмивання коштів. Криптовалюти також по-

легшили роботу незаконних онлайн-ринків, які зазвичай називають «темною мережею», де купуються та продаються незаконні товари та послуги. Віртуальні активи стали привабливим об'єктом завдяки своїй децентралізованій природі, що дозволяє проводити транзакції, не розкриваючи особи власника. Анонімність, надана криптовалютами, ускладнила процес відстеження та затримання цих осіб у разі вчинення ними кримінального правопорушення.

Проте варто вказати, що у сфері незаконної діяльності не всі криптовалюти створені «рівними». Деякі з них більш популярні серед злочинців через специфічні особливості, які допомагають приховувати походження та потік коштів. За даними Академії фінансових злочинів, злочинці в основному використовують Monero, Bitcoin, Ethereum, Ripple та Litecoin через їх простоту використання, доступність для продажу та здатність проводити транзакції з відносною анонімністю. Зокрема Біткойн, завдяки впізнаваності та прийняттю бренду серед ринків даркнету та інших постачальників, до сьогодні залишається найбільш часто використовуваною криптовалютою для незаконних транзакцій. Monero користується популярністю завдяки функції конфіденційності та анонімності, використовуючи такі технології, як кільцеві підписи та приховані адреси, що значно ускладнює процес відстеження транзакцій у порівнянні з Bitcoin. XRP Ripple може функціонувати як міст для полегшення обміну між різними криптовалютами швидко і з низкими комісіями в порівнянні з традиційними біржами, тим самим дозволяючи з легкістю відмивати кошти, які отримано від обігу віртуальних активів. Можливості смарт-контрактів Ethereum також можуть бути використані для створення децентралізованих додатків, які полегшують відмивання коштів за допомогою автоматизованих процесів та транзакцій [3].

По суті, розуміння привабливості та використання цих ключових криптовалют у схемах відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, має вирішальне значення для розробки ефективних стратегій запобігання фінансовим злочинам у сфері цифрової валюти. У процесі того, як ми просуваємося у все більш

цифрову епоху, життєво важливо, щоб заходи запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, розвивалися в tandemі з розвитком віртуальних активів.

Для запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, регулюючі органи, фінансові установи та правоохоронні органи впроваджують заходи щодо посилення нагляду та регулювання. Зокрема у відповідь на зростання проблеми відмивання грошей, в 1989 р. на зустрічі керівників країн Великої Сімки в Парижі було створено Групу з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) [4].

Групі з розробки фінансових заходів були надані повноваження щодо дослідження методів та тенденцій відмивання коштів, розгляду вже вжитих заходів на національному або міжнародному рівні та визначення заходів, які ще треба здійснювати з метою запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

FATF випустила рекомендації щодо вирішення ризиків, пов'язаних з відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Ці рекомендації забезпечують послідовну основу для держав щодо регулювання та нагляду за постачальниками послуг віртуальних активів (VASP) в процесі запобігання відмиванням коштів.

Зокрема, однією з ключових рекомендацій є те, що VASP мають збирати та зберігати інформацію як про відправника, так і про одержувача транзакцій віртуальних активів, що допомагає створити прозоре середовище та запобігти анонімним транзакціям, які можуть бути використані для відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

Доцільно підкреслити, що капіталізація віртуальних активів на сьогодні становить понад 1 трильйон доларів США у світі, зокрема, що у 2021 році (пік розвитку) ця індустрія становила 2,1 трильйона доларів США. У 2023 році загальна капіталізація ринку криптовалют становила понад 1 трильйон 143 мільярди доларів США. Наразі Україна посідає 3 місце в схильності до використання віртуальних активів [5].

Враховуючи глобальний характер віртуальних активів та виклики, які вони створюють для традиційних механізмів запобігання відмивання коштів, саме міжнародне співробітництво та спільна координація відповідних органів мають важливе значення. Переважна більшість держав світу визнали важливість обміну інформацією, найкращими практиками та розвідкою для впровадження оптимального механізму запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

Завдяки таким ініціативам, як Egmont Group, Інтерпол та інші міжнародні організації, країни співпрацюють для виявлення незаконних фінансових потоків, яким сприяють віртуальні активи. Посилення співпраці дозволяє швидше виявляти та реагувати на нові загрози, забезпечуючи більш надійну глобальну структуру запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів у цифрову епоху.

Варто вказати, щоб не відставати від мінливого ландшафту віртуальних активів та схем відмивання коштів, країни постійно оновлюють свою правову базу. Такі правові реформи спрямовані на те, щоб віртуальні активи підлягали ефективному регулюванню та нагляду. Задля цього, наприклад, Європейський Союз вжив заходів для запровадження регулювання ринків криптоактивів (MiCA). Регулювання MiCA є досить ліберальним та встановлює деякі вимоги до публічної оферти віртуальних активів, однією з основних вимог якої є публікація «білої книги».

Зокрема, регулювання ринків криптоактивів (MiCA) встановлює єдині правила ринку ЄС для криптоактивів. Положення охоплює криптоактиви, які наразі не регулюються існуючим законодавством про фінансові послуги. Ключові положення для тих, хто випускає та торгує криптоактивами (включаючи токени посилання на активи та токени електронних грошей) охоплюють прозорість, розкриття інформації, авторизацію та нагляд за транзакціями. Нова правова база підтримує цілісність ринку та фінансову стабільність, регулюючи публічні пропозиції криптоактивів та забезпечуючи інформованість споживачів про пов'язані з ними ризики. Отже, MiCA прагне створити комплексну нормативну

базу для цифрових фінансів та віртуальних активів, включаючи правила запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

Зокрема, положення про ринки криптоактивів (MiCA) набуло чинності в червні 2023 року та має на меті надати регуляторам інструменти, необхідні для відстеження криптовалют, які використовуються для відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, забезпечуючи при цьому користувачам захист [6].

Аналогічно, такі країни, як Сполучені Штати, Великобританія та інші, впроваджують правила моніторингу та контролю операцій з віртуальними активами та запобігання незаконній діяльності, такої як відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів [7].

Оновлюючи свою правову базу, країни прагнуть забезпечити ефективний моніторинг, регулювання та дотримання відповідних заходів AML/CFT у операціях з віртуальними активами. Ці заходи забезпечують надійну основу для виявлення, запобігання та стримування діяльності з відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

На нашу думку, у процесі запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, реалізація саме регуляторних заходів, таких як рекомендації FATF, положення MiCA, міжнародне співробітництво та координація, а також оновлені правові норми, мають вирішальне значення. Працюючи разом, регулятори та уряди можуть пом'якшити ризики, пов'язані з віртуальними активами, і сприяти більш безпечній та прозорій фінансовій системі.

Варто вказати, що злочинці використовують різні методи та прийоми для відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Розуміння цих методів має вирішальне значення для запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів у цифрову епоху. Зокрема, до п'яти найпопулярніших методів, які використовуються злочинцями для відмивання коштів на блокчейні відносять:

1. Вкладені послуги (Nested services) – це широка категорія послуг, які працюють в межах однієї або декількох бірж. Ці послуги використовують адреси, розміщені на біржах, щоб використовувати ліквідність бірж і використовувати можливості торгівлі. Деякі біржі не ви-

магають високих стандартів відповідності для вкладених послуг, що дозволяє поганим акторам використовувати їх для відмивання грошей. У блокчейн-каунті ці транзакції з вкладеними послугами, схоже, були проведені їх приймаючими контрагентами (тобто біржами), а не розміщеними вкладеними послугами або адресами фізичних осіб. Найпоширенішим і сумнозвісним типом вкладених послуг є позабіржовий (OTC) брокер. Позабіржові брокери дозволяють трейдерам легко, безпечно та анонімно торгувати великою кількістю криптовалюти. Позабіржові брокери сприяють прямій торгівлі криптовалютою між двома сторонами без посередництва біржі. Ці угоди можуть бути здійснені між різними криптовалютами (наприклад, Ethereum та Bitcoin) або між криптовалютами та фіатними валютами (наприклад, криптовалютами, такими як Bitcoin, та фіатними валютами, такими як євро). Позабіржові брокери знаходять контрагентів для транзакції в обмін на комісію, але не беруть участі в переговорах. Після визначення термінів сторони передають зберігання активів через брокера. Зокрема, у Серпні 2020 Року США Міністерство юстиції (DOJ) подало скаргу на конфіскацію 280 криптовалютних адрес, причетних до відмивання криптовалюти на суму приблизно 28,7 мільйонів доларів, вкраденої з біржі хакерами, пов'язаними з Північною Кореєю, відомими як Lazarus Group. У скарзі детально описано два зломи криптобірж північнокорейських акторів, які вкрали криптовалюту на мільйони доларів і в кінцевому підсумку відмили кошти через китайських позабіржових (OTC) криптовалютних трейдерів, і слідують за відповідними діями, пов'язаними з крадіжкою 250 мільйонів доларів у криптовалюті через інші біржові зломи північнокорейських акторів [8]. Lazarus Group продовжує використовувати позабіржових трейдерів для відмивання коштів. У квітні 2023 року Управління з контролю за іноземними активами Міністерства фінансів США (OFAC) наклало санкції на трьох осіб, у тому числі двох позабіржових криптотрейдерів, за допомогу північнокорейській групі [9].

2. Азартні платформи (Gambling platforms) популярні серед криптовалютних відмивачів грошей. Послуги з азартних ігор були вказані у звіті FATF «Віртуальні активи Червоний прапор відмивання грошей та фінансування терориз-

му», виданому у вересні 2020 року [10]. У цьому звіті FATF визначила дві ситуації, в яких послуги з азартних платформ можна розглядати як відмивання, зокрема: 1) кошти, депоновані або виведені з віртуальної адреси активу або гаманця, з прямими та непрямыми посиланнями на відомі підозрілі джерела, включаючи сумнівні сайти азартних ігор; 2) транзакції, що походять від або призначені для послуг онлайн-азартних ігор.

3. Мікшери (Mixers) – це послуги, які поєднують цифрові активи з багатьох адрес разом, перш ніж випускати їх з випадковими інтервалами на нові адреси призначення або гаманці, тим самим підвищуючи анонімність. Вони часто використовуються для приховування сліду коштів, перш ніж вони будуть переведені законним підприємствам або великим біржам. Варто вказати, що у березні 2023 року Міністерство юстиції США оголосило про спільне міжнародне видалення ChipMixer, сервісу з мікшування криптовалют у даркнеті, відповідальному за відмивання понад 3 мільярди доларів у криптовалюті. Операція дозволила німецькій владі вивести понад 46 мільйонів доларів у криптовалюті з серверних серверів [11]. Іншим прикладом є Tornado Cash, мікшер, який «відмив» понад 7 мільярдів доларів з 2019 по 2022 рік, до поки розробник сервісу не був заарештований голландською владою [12].

4. Фіатні біржі (Fiat exchanges) змінюють криптовалюту на готівку і можуть бути мейнстрімними, одноранговими (P2P) або несумісними (біржі, які не підкоряються або не підпадають під дію правил). Так, біржі використовували такі адреси, щоб вивести у готівку майже 23,8 мільярда доларів у криптовалюті в 2022 році, що на 68% більше, ніж у попередньому році [13].

5. Послуги зі штаб-квартирою в юрисдикціях високого ризику (Services headquartered in high-risk jurisdictions) – це послуги в юрисдикціях, визначених як такі, що мають стратегічні недоліки в своїх режимах AML або боротьби з фінансуванням тероризму (CFT). Зокрема FATF визначає юрисдикції зі слабкими заходами боротьби з відмиванням грошей (AML/CFT), які часто зовні називають «Чорним та сірим списком» [14]. Заходи FATF щодо публічного оприлюднення переліку країн зі слабкими режимами

AML/CFT виявився ефективним. 18 січня 2024 року відбулася публікація делегованого Регламенту Комісії (ЄС) 2024/163 [15] про внесення змін до списку ЄС. Станом на червень 2024 року FATF розглянув 133 країни та юрисдикції та публічно визначив 108 з них такими, які мають слабкий режим AML/CFT. Наслідком цього 84 держави впровадили необхідні реформи для усунення своїх слабких сторін AML/CFT і були виключені зі списку. Європейська комісія також визначає країни, які мають стратегічні недоліки у своїх режимах AML/CFT і які становлять значну загрозу фінансовій системі Європейського Союзу [16].

Отже, світова спільнота постійно стикається з новими проблемами в процесі запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів через все більш складні методи цього процесу. Проте варто підкреслити, що постійно вживаються заходи щодо запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Так, зокрема, Секретаріатом Співдружності було розроблено та представлено 8 липня 2024 року в Лондоні новий Типовий закон, який допоможе країнам регулювати швидко зростаючу індустрію віртуальних активів.

Цей закон використовує принциповий підхід до регулювання віртуальних активів відповідно до міжнародних стандартів, встановлених FATF та передбачає широкий набір положень, включаючи ліцензування віртуальних активів, таких як віртуальні валюти, визначення зобов'язань емітентів, нагляд за фінансовою діяльністю та виконання штрафів за недотримання законодавства тощо. Крім того Типовий закон пропонує норми щодо запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, одночасно захищаючи власників та забезпечуючи їм юридичну ясність та стабільність. На сучасному етапі 19 країн Співдружності знаходяться в процесі використання цього закону для розробки нового або внесення змін до існуючого внутрішнього законодавства.

Разом з тим 30 травня 2024 року Рада Європейського Союзу ухвалила пакет нових правил щодо запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, до складу якого увійшла Директива ЄС 2024/1640 від 31 травня 2024, що вносить зміни та скасовує

Директиву ЄС 2015/849. Директива ЄС 2024/1640 встановлює механізми, які держави-члени повинні впровадити для запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів у фінансовій системі на національному рівні. Держави-члени повинні імплементувати цю Директиву до 10 липня 2027 року.

Крім того до цього переліку доцільно додати Регламент ЄС 2024/1620 від 31 травня 2024 року, про створення органу для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, що також відомий як AMLA, норми якого визначають правила запобігання відмивання коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Регламент набуває чинності 10 липня 2027 року, за винятком окремих положень, які набирають чинності 10 липня 2029 року. А також Директиву ЄС 2024/1654 від 31 травня 2024, яка вносить зміни до Директиви ЄС 2019/1153 та встановлює нові правила для доступу органів влади до реєстрів банківських рахунків і полегшує використання записів про транзакції.

Цілями даного пакету є посилення співпраці та координації між національними органами, створення для цієї мети окремого механізму, а також створення єдиного європейського регламенту з AML/CFT, який міг би об'єднати всі правила, які регулюють дану сферу. Тобто здійснити перехід від моделі, яка базувалася виключно на директивах, до моделі, що базується на єдиному регламенті. Європейський парламент акцентує увагу на тому, що нові акти включають посилені заходи належної обачності та перевірки особи, після чого так звані зобов'язані суб'єкти повинні повідомляти про підозрілу діяльність компетентним органам [17].

Висновки. Правові засади запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів, перебувають на стадії становлення, а чинне законодавство як ЄС, так й інших розвинених демократій у цій сфері досі характеризується подекуди неузгодженістю, суперечностями, потребує усунення прогалин і, на сучасному етапі, не забезпечує оптимального регулювання цифрового ринку. Проте задля комплексного підходу до усунення прогалин та неузгодженостей національного законодавства світовою спільнотою розроблено низку реко-

ментацій щодо запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів. Саме підготовка та впровадження пропонує норм є оптимальним кроком на шляху розроблення належних національних правових засад запобігання відмиванням коштів, отриманих від обігу віртуальних активів.

Література

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
2. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-3439>
3. Most Relevant Cryptocurrencies For Criminals: Tracing the Evolution of Criminal Money Finances. URL: <https://financialcrimeacademy.org/relevant-cryptocurrencies-for-criminals/>
4. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей – FATF. URL: <https://fiu.gov.ua/content/uk/fatf.htm>
5. CoinGeko. URL: <https://www.coingecko.com/uk>
6. What Is Markets in Crypto-Assets (MiCA)? URL: <https://www.investopedia.com/what-is-market-in-crypto-assets-6751039#toc-markets-in-crypto-assets-titles>
7. Cryptocurrency Regulations Around the World. URL: <https://www.investopedia.com/cryptocurrency-regulations-around-the-world-5202122>
8. United States Files Complaint to Forfeit 280 Cryptocurrency Accounts Tied to Hacks of Two Exchanges by North Korean Actors. URL: <https://www.justice.gov/usao-dc/pr/united-states-files-complaint-forfeit-280-cryptocurrency-accounts-tied-hacks-two>
9. Treasury Targets Actors Facilitating Illicit DPRK Financial Activity in Support of Weapons Programs. URL: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1435>
10. FATF report Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>
11. Justice Department Investigation Leads to Takedown of Darknet Cryptocurrency Mixer that Processed Over \$3 Billion of Unlawful Transac-

tions. URL: <https://www.justice.gov/usao-edpa/pr/justice-department-investigation-leads-takedown-darknet-cryptocurrency-mixer-processed>

12. Suspected developer of crypto mixer Tornado Cash arrested. URL: <https://techcrunch.com/2022/08/12/suspected-tornado-cash-developer-arrested-in-amsterdam/>

13. The Chainalysis 2024 Crypto Crime Report. URL: <https://go.chainalysis.com/crypto-crime-2024.html>

14. «Black and grey» lists. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>

15. Commission Delegated Regulation (EU) 2024/163 of 12 December 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R0163>

16. Anti-money laundering and countering the financing of terrorism at international level. URL: https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-international-level_en

17. New EU rules to combat money-laundering adopted. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240419IPR20586/new-eu-rules-to-combat-money-laundering-adopted>

18. Устинова І. Е-гривня як крок до реформ у фінансовій системі України: зарубіжний досвід. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2024. № 1(70). С. 70-76. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.70.18483>

References

1. Pro zapobihannya ta protydiyuh lehalizatsiyi (vidmyvannyyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansuvannyyu teroryzmu ta finansuvannyyu rozpovsyudzhennyya zbroyi masovoho znyshchennyya: Zakon Ukrayiny vid 06 hrud. 2019 r. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

2. Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny. URL: <https://esu.com.ua/article-3439>

3. Most Relevant Cryptocurrencies For Criminals: Tracing the Evolution of Criminal Money Finances. URL: <https://financialcrimeacademy.org/relevant-cryptocurrencies-for-criminals/>

4. Hrupa z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvannyyam hroshey – FATF. URL: <https://fiu.gov.ua/content/uk/fatf.htm>

5. CoinGeko. URL: <https://www.coingecko.com/uk>

6. What Is Markets in Crypto-Assets (MiCA)? URL: <https://www.investopedia.com/what-is-market-in-crypto-assets-6751039#toc-markets-in-crypto-assets-titles>

7. Cryptocurrency Regulations Around the World. URL: <https://www.investopedia.com/cryptocurrency-regulations-around-the-world-5202122>

8. United States Files Complaint to Forfeit 280 Cryptocurrency Accounts Tied to Hacks of Two Exchanges by North Korean Actors. URL: <https://www.justice.gov/usao-dc/pr/united-states-files-complaint-forfeit-280-cryptocurrency-accounts-tied-hacks-two>

9. Treasury Targets Actors Facilitating Illicit DPRK Financial Activity in Support of Weapons Programs. URL: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1435>

10. FATF report Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>

11. Justice Department Investigation Leads to Takedown of Darknet Cryptocurrency Mixer that Processed Over \$3 Billion of Unlawful Transactions. URL: <https://www.justice.gov/usao-edpa/pr/justice-department-investigation-leads-takedown-darknet-cryptocurrency-mixer-processed>

12. Suspected developer of crypto mixer Tornado Cash arrested. URL: <https://techcrunch.com/2022/08/12/suspected-tornado-cash-developer-arrested-in-amsterdam/>

13. The Chainalysis 2024 Crypto Crime Report. URL: <https://go.chainalysis.com/crypto-crime-2024.html>

14. «Black and grey» lists. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>

15. Commission Delegated Regulation (EU) 2024/163 of 12 December 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R0163>

16. Anti-money laundering and countering the financing of terrorism at international level. URL: https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-international-level_en

17. New EU rules to combat money-laundering adopted. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240419IPR20586/new-eu-rules-to-combat-money-laundering-adopted>

18. Ustynova I. E-hryvnya yak krok do reform u finansoviy systemi Ukrayiny: zarubizhnyy dosvid. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiynoho univer-*

Yaroslav Starushchenko

LEGAL FRAMEWORK FOR PREVENTING MONEY LAUNDERING FROM THE CIRCULATION OF VIRTUAL ASSETS

State Non-Commercial Company «State University «Kyiv Aviation Institute»
Liubomyra Husara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mail: 4514609@stud.nau.edu.ua

*The purpose of the article is to study the legal basis for preventing money laundering obtained from the circulation of virtual assets. **Research methods:** the chosen topic of scientific research requires the use of various scientific methods and approaches to obtain qualitative results. Therefore, the following research methods were used to solve the tasks: analysis; system method; analytical, etc. **Results:** the legal framework for preventing money laundering received from the circulation of virtual assets is in its infancy, and the current legislation of both the EU and other developed democracies in this area is still characterized by inconsistencies, contradictions, needs to eliminate gaps and does not provide optimal regulation of the digital market. However, for a comprehensive approach to eliminating gaps and inconsistencies in national legislation, the world community has developed a number of recommendations to prevent money laundering received from the circulation of virtual assets. It is the preparation and implementation of the proposed norms that is the optimal step towards the development of appropriate national legal framework for the prevention of money laundering received from the circulation of virtual assets. **Discussion:** effective policies and legal frameworks for the prevention of money laundering derived from the circulation of virtual assets are key to the integrity and stability of both the international and national financial system and economy. Money laundering and related crimes (so-called "predicate crimes") can threaten the integrity and stability of both the financial sector and the external stability of the country as a whole. They can lead to economic destabilization, banking crises, inefficient revenue collection, broader deficiencies in public administration, reputational risks to international financial centers, and the loss of correspondent banking relationships. In an increasingly interconnected world, the damage caused by these crimes is global and affects the integrity and stability of the international financial system.*

Digital technology is an integral part of any modern economy due to its high degree of productivity and technological capabilities. A distinctive feature of the Ukrainian economy is the introduction of digital technologies into everyday life, both to accelerate management decision-making and to achieve the goal of their implementation. It is worth pointing out that in the digital age, there is a rapid development in the use of virtual assets, which, among other things, contributes to the development of illegal activities.

Key words: funds; virtual assets; digital age; prevention; money laundering.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2024